

13. Savannah Thomas Arrigo «Indigo glow: Aura theory interprets behavior of exceptional children» // Today's Local News. – 2006. – 2 July. [in English]
14. Tappe N. Understanding your life thru color: Metaphysical concepts in color and aura. – Starling Publishers, 1986. [in English]
15. Tober J & Carroll LA. The Indigo Children: The New Kids Have Arrived. – Light Technology Publishing, 1999. [in English]
16. <http://time.com/4130679/millennials-mtv-generation/>

Дата надходження статті: «29» березня 2016 р.

Стаття прийнята до друку: «12» квітня 2016 р.

Рецензенти:

Поліщук В. – доктор педагогічних наук, професор

Чайка В. – доктор педагогічних наук, професор

Крутії Катерина – професор кафедри педагогіки та методики початкової і дошкільної освіти Інституту педагогіки і психології Тернопільського національного педагогічного університету імені Володимира Гнатюка, доктор педагогічних наук, професор, e-mail: katerina.krutiy@gmail.com

Krutii Kateryna – professor of the department of pedagogy and methods of primary and pre-school education of the Institute of pedagogy and psychology of Ternopil Volodymyr Hnatyuk National Pedagogical University, doctor of pedagogical sciences, professor, e-mail: katerina.krutiy@gmail.com

Зданевич Лариса – завідувач кафедри дошкільної педагогіки, психології та фахових методик Хмельницької гуманітарно-педагогічної академії, доктор педагогічних наук, професор, e-mail: larisazdan@ukr.net

Zdanevych Larisa – head of the department of pre-school pedagogy, psychology and professional methods of Khmelnytskyi Humanitarian-Pedagogical Academy, doctor of pedagogical sciences, professor, e-mail: larisazdan@ukr.net

Цитуйте цю статтю як:

Крутії К. Аналіз чинників та індикаторів, що впливають на розвиток сучасних дітей та їхню стратифікацію за категоріями / Катерина Крутії, Лариса Зданевич // Педагогічний дискурс. – 2016. – Вип. 20. – С. 115–122.

Cite this article as:

Krutii K., Zdanevych L. Analysis of the Factors and Indices, Influencing the Development of Modern Children and Their Stratification by Categories, *Pedagogical Discourse*, 2016, Issue 20, pp. 115–122.

УДК 378.225:355.61(477)

НАТАЛІЯ ЛЕВЧУК,

старший викладач

(Україна, Хмельницький, Національна академія Державної прикордонної служби України імені Богдана Хмельницького)

NATALIIA LEVCHUK,

senior teacher

(Ukraine, Khmelnytskyi, National Academy of the State Border Guard Service of Ukraine named after Bohdan Khmelnytskyi)

**Сутність і структура економічної компетентності офіцерів управління органами
Державної прикордонної служби України**

**The Essence and Structure of Economic Competence of Staff Officers of the State Border
Guard Service of Ukraine**

Стаття присвячена дослідженню проблематики розвитку економічної компетентності офіцерів управління органами Державної прикордонної служби України у процесі фахової підготовки. Здійснено аналіз основних підходів науковців до понять «компетентність» та «економічна компетентність». Обумовлено важливість розвитку економічної компетентності у структурі професійної готовності офіцерів-прикордонників, як майбутніх керівників. На основі результатів аналізу поглядів науковців щодо сутності економічної компетентності та з урахуванням специфіки економічної діяльності офіцера управління органами Державної прикордонної служби України запропоновано визначення його економічної компетентності.

Обґрунтовано структуру економічної компетентності офіцера управління органами Державної прикордонної служби України, а саме виділено та надано характеристику наступних компонентів: основу мотиваційного компоненту складають стійкі та професійні мотиви в забезпеченні ефективного управління фінансово-економічною діяльністю, пізнавальний інтерес щодо специфіки її планування, організації, координації та контролю; когнітивний компонент включає систему економічних знань, елементами якої є знання особливостей функціонування бюджетної системи України, організації та ведення фінансово-економічної діяльності в органах Державної прикордонної служби України та проведення контрольних заходів фінансово-економічної діяльності відомства; операційний компонент представлено системою умінь та навичок, які забезпечують успішність процесу прийняття та реалізації управлінських рішень у сфері фінансово-економічної діяльності органів Державної прикордонної служби України; особистісний компонент розглядається як сукупність специфічних особистісних якостей, які сприятливо впливають на технологію прийняття офіцером управлінських рішень у сфері фінансово-економічної діяльності.

Ключові слова: компетентність; економічна компетентність; офіцер управління органу охорони державного кордону; структура; компоненти.

The article investigates the problems of staff officers' economic competence of the State Border Guard Service of Ukraine during the professional training. The analysis of main approaches to the scientific concept of «competence» and «economic competence» has been provided. The importance of economic competence in the structure of border guards' professional readiness as future leaders has been specified. Based on the view of scientists' analysis about the nature of economic competence and according to specific economic activities by the State Border Guard Service of Ukraine staff officer the definition of the economic competence has been offered. The State Border Guard Service of Ukraine staff officer's economic competence structure has been grounded and the following components have been characterized: the basis motivational component comprises stable and professional motives concerning the effective management of financial and economic activity ensuring, cognitive interest on the planning, organization, coordination and control specifics; cognitive component includes a system of economic knowledge, elements of which are knowledge of the budget system of Ukraine, organization and management of financial and economic activity in the State Border Guard Service of Ukraine and conducting inspections of financial and economic activities of the Agency; operating components are presented in skills and habits system that ensures successful implementation and decision-making in the field of financial and economic activities of the State Border Guard Service of Ukraine; personal component as a set of specific personal qualities that favorably affect the decision-making technology in the field of financial and economic activity.

Key words: competence, economic competence, staff officer of Border Guard unit, structure, components.

Постановка проблеми у загальному вигляді... З обранням Україною курсу на європейську інтеграцію постала проблема якісної підготовки майбутніх фахівців з вищою освітою, здатних до вирішення складних завдань у різних сферах їх професійної діяльності. Виникає об'єктивна потреба в оптимізації організаційних структур та ефективного управління ними, вирішення яких знаходиться у прямій залежності від рівня готовності майбутніх фахівців до реалізації управлінських функцій в різних сферах діяльності, зокрема у сфері управління фінансовими та економічними процесами в органах Державної прикордонної служби України (далі ДПСУ).

На сьогодні, виявом такої готовності є сформованість в офіцерів управління органами ДПСУ професійної компетентності, у структурі якої пріоритетне місце відводиться економічній складовій. Необхідність формування у них економічної компетентності обумовлена сучасними нормативними вимогами щодо забезпечення ефективного управління фінансово-економічною діяльністю ДПСУ як бюджетної організації нашої держави.

Актуальність теми посилює і той факт, що на сьогоднішній день на функціонування бюджетних організацій негативний вплив мають такі фактори, як незадовільний стан фінансування, брак капітальних видатків для оновлення матеріально-технічної бази бюджетних закладів, обмеженість джерел формування фінансових ресурсів та жорстка регламентація напрямків їх використання. Вирішення зазначених проблем значною мірою залежить від ефективності побудови та реалізації управління бюджетною установою, функціонування якої має свої відмінності, обумовлені неприбутковою природою бюджетної сфери, особливостями джерел мобілізації та порядку розподілу грошових коштів.

Процес оптимального застосування традиційних і якісно нових управлінських функцій, операцій і дій, у результаті яких виникають нові управлінські ідеї, що змінюють результати

управлінської праці потребує розвитку економічної компетентності офіцерів управління органами ДПСУ.

Аналіз досліджень і публікацій... Розвиток економічних умінь і навичок досліджуються в працях відомих українських та зарубіжних науковців. Т. Бурлаєнко у своїх працях розкриває зміст і структуру економічної компетентності майбутніх менеджерів освіти у вищих навчальних закладах України та визначає нові підходи до підготовки управлінських кадрів нового типу [1]. Дослідження актуальних проблем удосконалення економічної компетентності в професійній діяльності директорів шкіл для більш ефективного управління економічною діяльністю загальноосвітніх навчальних закладів проводить В. Дивак [3]. В. Приступа розкриває сутність економічної компетентності на основі виділення основних її компонентів (когнітивного, ціннісно-мотиваційного та діяльнісного), виокремлює критерії (інтелектуально-пізнавальний, ціннісно-мотиваційний, діяльнісно-творчий) та показники сформованості цих складових, окреслює шляхи формування економічно-культурної особистості на засадах компетентнісного підходу [7, с. 194].

Утім, проблема розвитку економічної компетентності офіцерів управління органами ДПСУ до сьогодні ще не була предметом спеціальної наукової рефлексії.

Формулювання цілей статті... Метою даної статті є уточнення сутності та структури економічної компетентності офіцерів управління органами ДПСУ.

Виклад основного матеріалу... Для визначення шляхів розвитку економічної компетентності офіцерів управління органами ДПСУ важливим є з'ясування її сутності та структури. Виходячи із означеного кола завдань, які ми поставили собі, вважаємо за доцільне проаналізувати основні підходи науковців до самих понять «компетентність» та «економічна компетентність».

На сьогодні у педагогічних наукових колах не вироблено єдиного загальновизнаного підходу щодо трактування поняття «компетентність». Зокрема компетентність розглядають як:

– «...сукупності знань і умінь, необхідних для ефективної професійної діяльності: вміння аналізувати, передбачати наслідки професійної діяльності, використовувати інформацію» (С. Гончаренко) [8, с. 149];

– «... не тільки професійні знання, навички і досвід у спеціальності, але і ставлення до справи, визначені (позитивні) схильності, інтереси і прагнення, здатність ефективно використовувати знання й вміння, а також особистісні якості для забезпечення необхідного результату на конкретному робочому місці у конкретній робочій ситуації» (Н. Ничкало) [2, с. 96];

– «...підготовленість до здійснення певної професійної діяльності та наявність професійно важливих якостей фахівця, які сприяють цій діяльності» (В. Ягупов) [11, с. 6];

– «...інтегральна якість особистості, яка проявляється в її загальній здатності та готовності до діяльності, що ґрунтується на знаннях і досвіді, які набуті в процесі навчання і соціалізації та орієнтовані на самостійну і успішну участь у діяльності» (Г. Селевко) [9, с. 139];

– «...володіння людиною відповідною компетенцією, яка включає її особистісне ставлення до цієї компетенції й предмета діяльності» (А. Хуторської) [10, с. 60].

У державних освітніх стандартах компетентність розкривається як набута у процесі навчання інтегрована здатність особистості, яка складається із знань, досвіду, цінностей і ставлення, що можуть цілісно реалізовуватися на практиці.

Результати аналізу дефініцій компетентності дають підстави констатувати, що різні підходи до її трактування обумовлені особливостями структури діяльності фахівців різних професійних сфер.

Розглядаючи компетентність як ключ до оновлення змісту освіти, О. Овчарук в її структуру включає економічну компетентність керівника й дає більш предметне визначення: «Під економічною компетентністю керівників навчальних закладів розуміємо процес і результат передачі на основі методичного забезпечення засвоєних економічних, соціальних, правових і моральних категорій, достатньо цілісну суть виробництва, розподілу, обміну та споживання матеріальних і духовних благ, формування економічного мислення з метою забезпечення ефективної діяльності загальноосвітнього навчального закладу».

У контексті професійної діяльності керівника О. Ющенко визначає економічну компетентність як наявність економічних знань, умінь користуватися економічними методами керівництва, швидко орієнтуватися у нових ринкових умовах та ефективно пристосуватись до них, здатності та досвіду у зароблянні коштів.

В. Саюк вважає, що економічна компетентність керівника загальноосвітнього навчального закладу – це «інтегрована професійно-особистісна характеристика управлінця, яка включає ціннісні орієнтації, економічні знання, вміння, навички використовувати економічні важелі управління та особистісні якості для досягнення ефективного результату діяльності навчального закладу в ринкових умовах».

Отже, економічна компетентність є для фахівців усіх професій найважливішою запорукою їхньої продуктивної діяльності та невід'ємною складовою компетентності особистості, яка забезпечує: ефективність виконання конкретної діяльності, здатність до організації інших людей для досягнення поставленої мети; готовність оцінювати та аналізувати наслідки спільної діяльності; позитивний досвід вирішення особистих і соціальних завдань; розуміння того, як слід досягти мети найефективнішим шляхом; адекватна постановка та ефективне виконання завдань адаптації до зовнішнього середовища.

Здійснюючи управлінську діяльність офіцер управління органу охорони державного кордону (далі ООДК) виконує різні види економічної діяльності: працює з фінансовою документацією, займається плануванням, організацією і контролем фінансово-економічної діяльності ООДК, проводить її аналіз, керує персоналом тощо. Тобто, здійснюючи різні види економічної діяльності, він виконує певні функції: кадрову, менеджерську, фінансову. Водночас зазначені види економічної діяльності потребують від офіцера управління органами ДПСУ відповідних знань, умінь, навичок, певної мотивації і особистісних якостей, які сприяють досягненню ефективних результатів функціонування та розвитку ООДК.

На основі результатів аналізу поглядів науковців [1; 3; 7] на сутність економічної компетентності та з урахуванням специфіки економічної діяльності офіцера управління органами ДПСУ нами пропонується таке визначення досліджуваного поняття: *«Економічна компетентність офіцера управління органами ДПСУ – це інтегративне особистісне утворення, яке характеризує його здатність здійснювати ефективно управління фінансово-економічною та господарською діяльностями на основі стійкої потреби та інтересу, ґрунтовних економічних знань, умінь, навичок і специфічних якостей особистості для раціонального та ефективного функціонування підрозділів ДПСУ в сучасних умовах».*

З урахуванням результатів узагальнення численних наукових підходів щодо виділення компонентної структури професійної компетентності та на підставі визначення економічної компетентності нами виділено чотири компоненти у її структурі, а саме: мотиваційний, когнітивний, операційний, особистісний.

Реалізуючи відповідні економічні функції, що обумовлені кваліфікаційними вимогами до посад керівного складу органів ДПСУ [5; 6], офіцеру управління органами ДПСУ необхідні певні мотиви, знання, уміння, навички і особистісні якості, щоб досягти позитивного результату діяльності. Важливим компонентом, який відображає його ставлення до фінансово-економічної діяльності є **мотиваційний компонент**. Основу його складають стійкі та професійні мотиви в забезпеченні ефективного управління фінансово-економічною діяльністю, пізнавальний інтерес щодо специфіки її планування, організації, координації та контролю. Професійні мотиви та інтереси виступають головними стимулами до засвоєння економічних знань, умінь та навичок.

Когнітивний компонент включає систему економічних знань, елементами якої є знання: основних понять і категорій щодо бюджету, бюджетної системи, бюджетного процесу держави; сутності та змісту фінансово-економічної діяльності ДПСУ, зокрема порядку організації фінансового планування і складання проектів кошторисів видатків на утримання органів ДПСУ за рахунок коштів Державного бюджету України; порядку організації та проведення контрольних заходів фінансово-економічної діяльності відомства.

Операційний компонент – це система умінь та навичок, які забезпечують успішність процесу прийняття та реалізації управлінських рішень у сфері фінансово-економічної діяльності органів ДПСУ. В контексті нашого дослідження цей компонент включає уміння офіцера ставити реальні цілі (стратегічні й тактичні) перед собою і колективом та визначати шляхи їх реалізації; уміння розробляти структуру управління та її основні елементи; уміння визначати відповідність виконавців прийнятих рішень; уміння забезпечувати ефективний контроль за виконанням рішень; аналіз досягнень і недоліків своєї діяльності; розробка та прийняття оригінальних управлінських рішень з урахуванням особливостей управлінської ситуації; ініціювання позитивної комунікації між виконавцями управлінських рішень; запровадження інноваційних технологій управління.

Особистісний компонент – це сукупність специфічних особистісних якостей, які сприятливо впливають на технологію прийняття офіцером управлінських рішень у сфері фінансово-економічної діяльності. Складовими цього компонента є: здатність до професійного самовдосконалення та самооцінки; вміння обирати найкращий з альтернативних варіантів управлінського рішення; здатність до аналізу та діагностики проблем фінансово-економічної діяльності, ідентифікації її ключових чинників; вміння координувати інформаційні потоки; здатність налагоджувати контакти та безконфліктно взаємодіяти із суб'єктами внутрішнього та зовнішнього середовища органу ДПСУ, задіяних до вирішення завдань у сфері фінансово-економічної діяльності; володіння економічним типом мислення.

Висновки... Таким чином, під економічною компетентністю офіцера управління органами ДПСУ слід розуміти інтегративне особистісне утворення, яке характеризує його здатність здійснювати ефективне управління фінансово-економічною та господарською діяльністю на основі стійкої потреби та інтересу, ґрунтовних економічних знань, умінь, навичок і специфічних якостей особистості для раціонального та ефективного функціонування підрозділів ДПСУ в сучасних умовах. У структурі економічної компетентності чітко виділяються чотири компоненти: мотиваційний, когнітивний, операційний, особистісний.

Перспективи подальших досліджень полягають у визначенні критеріїв і показників досліджуваної якості та проведенні констатувального етапу педагогічного експерименту щодо діагностики стану розвиненості економічної компетентності у майбутніх офіцерів-магістрів управління органами ДПСУ.

Список використаних джерел і літератури/References:

1. Бурлаєнко Т. І. Зміст і структура економічної компетентності майбутніх менеджерів освіти як необхідна вимога часу [Електронний ресурс] / Т. І. Бурлаєнко // Теорія та методика управління освітою. – Вип. 7 (грудень 2011) – Режим доступу: <http://tme.umo.edu.ua/docs/7/2.pdf>. / Burlayenko T. I. *Zmist i struktura ekonomichnoyi kompetentnosti maybutnikh menedzheriv osvity yak neobkhidna vymoha chasu (Content and Structure of Economic Competence of Future Education Managers as a Necessary Requirement of Time)*, Teoriya ta metodyka upravlinnya osvityou, Vol. 7, 2011, access mode: <http://tme.umo.edu.ua/docs/7/2.pdf>. [in Ukrainian].

2. Державні стандарти професійної освіти: теорія і методика: [моногр.] / за ред. Н. Г. Ничкало. – Хмельницький: ТУП, 2002. – 334 с. / *Derzhavni standarty profesiynoyi osvity: teoriya i metodyka (State Standards of Professional Education: Theory and Methodology)*, Khmelnytskyi, 2002, 334 p. [in Ukrainian].

3. Дивак В. В. Удосконалення економічної компетентності керівників середньої освіти для ефективної діяльності загальноосвітніх навчальних закладів [Електронний ресурс] / В. В. Дивак // Інформаційні технології і засоби навчання. – 2009. – Вип. 5 (13). – Режим доступу: <http://www.nbu.gov.ua/e-journals/ITZN/em5/content/08dvvsgo.htm>. / Dyvak V. V. *Udoskonalennya ekonomichnoyi kompetentnosti kerivnykiv seredn'oyi osvity dlya efektyvnoyi diyal'nosti zahal'noosvitnikh navchal'nykh zakladiv (Improvement of Economic Competence of Secondary-Level Education Managers for Effective Operation of Secondary Schools)*, Informatsiyni tekhnolohiyi i zasoby navchannya, 2009, Vol. 5(13), access mode: <http://www.nbu.gov.ua/e-journals/ITZN/em5/content/08dvvsgo.htm>. [in Ukrainian].

4. Левчук Н. П. Розвиток економічної компетентності офіцерів-прикордонників у процесі фахової підготовки як педагогічна проблема [Електронний ресурс] / Н. П. Левчук // Вісн. Нац. акад. Держ. прикордон. служби України : електрон. наук. фах. вид. / голов. ред. О. В. Діденко. – 2013. – Вип. 3. – Режим доступу : http://nbuv.gov.ua/UJRN/Vnadps_2013_3_16 / Levchuk N. P. *Rozvytok ekonomichnoyi kompetentnosti ofitseriv-rykordonnykiv u protsesi fakhovoyi pidhotovky yak pedahohichna problema (Development of Economic Competence of Border Guard Officers in Professional Training as Pedagogical Problem)*, Visn. Nats. akad. Derzh. prykordon. sluzhby Ukrayiny, 2013, Vol. 3, access mode: http://nbuv.gov.ua/UJRN/Vnadps_2013_3_16 [in Ukrainian].

5. Наказ Голови ДКК № 555 від 12.10.2001 Тимчасове положення з бухгалтерського обліку в Державній прикордонній службі України / *Nakaz Holovy DKK № 555 vid 12.10.2001 Tymchasove polozhennya z bukhhalters'koho obliku v Derzhavniy prykordonnii sluzhbi Ukrayiny (Order of Chairman of Border Security Committee Number 555 of 12.10.2001 Temporary Regulations on Accounting in the State Border Guard Service of Ukraine)*. [in Ukrainian].

6. Наказ АДПСУ № 425 від 20.05.2008 Про затвердження Інструкції про порядок виплати грошового забезпечення військовослужбовцям ДПСУ року / *Nakaz ADPSU № 425 vid 20.05.2008 Pro zatverdzhennya Instruktsiyi pro poryadok vyplaty hroshovoho zabezpechennya viys'kovosluzhbovtsyam DPSU roku (Order of Administration of the State Border Guard Service of Ukraine Number 425 of 20.05.2008 On Approval of Instruction on Payment of Military Salaries to Military Personnel of the State Border Guard Service of Ukraine)*. [in Ukrainian].

7. Приступа В. Зміст і структура економічної компетентності майбутніх інженерів радіозв'язку / Приступа В. // Людинознавчі студії: зб. наук. праць Дрогобицького державного педагогічного університету імені Івана Франка / Ред. кол. Т. Біленко (гол. редактор), М. Чепіль, А. Федорович та ін. – Дрогобич : Редакційно-видавничий відділ ДДПУ імені Івана Франка, 2011. – Вип. 23. Педагогіка. – С. 189–201. / Prystupa V. *Zmist i struktura ekonomichnoyi kompetentnosti maybutnikh inzheneriv radiozvyazku (Content and Structure of Economic Competence of Future Engineers of Radio Communication)*, Lyudynoznavchi studiyi, Drohobych, 2011, Vol. 23, Pedagogika, pp. 189–201. [in Ukrainian].

8. Професійна освіта : словник : [навч. посіб.] / уклад. С. У. Гончаренко та ін. ; за ред. Н. Г. Ничкало. – К. : Вища школа, 2000. – 380 с. / *Profesiynna osvita: slovnyk (Professional Education : Vocabulary)*, Kyiv, 2000, 380 p. [in Ukrainian].

9. Селевко Г. К. Компетентности и их классификация / Г. К. Селевко // Народное образование. – 2004. – №4. – С. 138–143. / Selevko H. K. *Kompetentnosti i ix klassifikaciya (Competencies and Their Classification)*, Narodnoe obrazovanie, 2004, Issue 4, pp. 138–143. [in Russian].

10. Хуторской А. В. Ключевые компетенции как компонент личностно-ориентированной парадигмы образования/ А. В. Хуторской // Народное образование. – 2003. – №2. – С. 58–64. / Xutorskoj A. V. *Klyuchevye*

kompetencii kak komponent lichnostno-orientirovannoj paradigmy obrazovaniya (*Key Competences as Component of Personality-Oriented Educational Paradigm*), Narodnoe obrazovanie, 2003, Issue 2, pp. 58–64. [in Russian].

11. Ягупов В. В. Компетентнісний підхід до підготовки фахівців у системі вищої освіти / В. В. Ягупов, В. І. Свистун. – К. : Наукові записки, 2007. – Т. 71: Педагогічні, психологічні науки та соціальна робота. – С. 3–8. / Yagupov V. V. *Kompetentnisnyy pidkhid do pidhotovky fakhivtsiv u systemi vyshchoyi osvity (Competence Approach to Training in Higher Education)*, Kyiv, 2007. – Part. 71, pp. 3–8. [in Ukrainian].

Дата надходження статті: «28» квітня 2016 р.

Стаття прийнята до друку: «12» травня 2016 р.

Рецензенти:

Діденко О. – доктор педагогічних наук, професор
Ставицький О. – доктор педагогічних наук, доцент

Левчук Наталія – старший викладач кафедри прикордонної безпеки Національної академії Державної прикордонної служби України імені Богдана Хмельницького, e-mail: nplevchuk@ukr.net

Levchuk Nataliia – senior lecturer of the border security department of the National Academy of the State Border Guard Service of Ukraine named after Bohdan Khmelnytskyi, e-mail: nplevchuk@ukr.net

Цитуйте цю статтю як:

Левчук Н. Сутність і структура економічної компетентності офіцерів управління органами Державної прикордонної служби України / Наталія Левчук // Педагогічний дискурс. – 2016. – Вип. 20. – С. 122–127.

Cite this article as:

Levchuk N. The Essence and Structure of Economic Competence of Staff Officers of the State Border Guard Service of Ukraine, *Pedagogical Discourse*, 2016, Issue 20, pp. 122–127.

УДК 373.5.017(477)

ЛАРИСА МАФТИН,

кандидат філологічних наук, доцент

(Україна, Чернівці, Чернівецький національний університет імені Юрія Федьковича)

LARYSA MAFTYN,

candidate of philological sciences, assistant professor

(Ukraine, Chernivtsi, Chernivtsi Yurii Fedkovych National University)

Актуалізація проблематики концентру українознавства «Україна - етнос» в умовах оновлення змісту вітчизняної освіти

Updating of the Problems of Concentre of Ukrainian Studies «Ukraine – Ethnos» under the Conditions of Content Updating of National Education

У статті розкрито проблематику концентру українознавства «Україна - етнос»; окреслено основні інноваційні підходи до вивчення означеного концентру у початковій школі.

Акцентовано увагу на тому, що новий етап розвитку освіти в Україні характеризується відходом від авторитарної уніфікації та стандартизації педагогічного процесу, переосмисленням цінностей, інтенсивними пошуками нового в теорії та практиці навчання і виховання. Чимало науковців вважає, що в основу трансформації сучасної системи освіти в Україні, оновлення змісту освіти має бути покладена українознавча методологія навчання та виховання, ідея національно-культурної ідентичності, адже українознавство відкриває безмежні можливості здійснювати практичні дії для реалізації його провідних завдань як у науково-дослідній, культурно-освітній, так і у педагогічній сферах, зокрема, створення ефективних умов для успішної розробки і застосування педагогічних інновацій: нові методики викладання, нові способи організації занять, нововведення в організації змісту освіти (інтеграція, міжпредметні програми), ігрові методики (вікторини, диспути), проблемне навчання, організація дослідницької діяльності з отриманням нових для учнів знань та ін.

Обумовлено, що однією із ключових проблем українознавства є проблема походження, становлення і розвитку українського етносу. Об'єктивне висвітлення цього питання – нагальна проблема сучасності, - донедавна у навчальних програмах, підручниках панували ідеологічні